וסדשום. דיסת שבלין בתרומה ובמעשר כגון שהקדימו בשבלין: **אין עוכר.** בלא תחסום: **סרכסום.** מסוס דגמר מלאכתן למעשר משעת דישה: **תרומה ומעשר.** דסתם דישן לא בתרומה ומעשר משתעי קרא דאין תרומה ומעשר סתם אלא מן המירות ואילך: כדכתיב (במדבר יח) כזגן מן הגורן: **מפני מראית העין.** שלא יאמרו עליו שהוא חוסם: **כול.** מלא לגרוף: **בטרסקלין שבפיה.** שק או טרסקל תולין בצוארה והמאכל בתוכו ואוכלת: **נכרי סדש בפרתו של ישראל.** אינן עוברים הבעלים שאמרו לו "חסום פרתי ודוש בה שלך" אין עליהם עבירת "לא תחסום": **גידולי תרומה.** שזרעה וגילה, הגידולין תרומה – מדרבנן וזה אחד משמנה עשר דבר שרבו בית שמאי על בית הלל ביציאות שבת (דף יז:) וכיון דלאו תרומה – מדאורייתא היא קריינא ביה דיש סתמא: **בשלמא גידולי תרומה תרומה.** מדרבנן ולא לעניין דטובר: **גידולי מעל.** תבואה שנמרחה בכרי וזרעה בטיבלה הרי היא כשאר חולין ואוכל הימנה ערלי עד שימרח דכיון דזרעו כלה בטיל ליה איסוריה, ובתרומה הוא דגזור דמדפרס התם גזירה משום תרומה טהורה ביד ישראל שמא יזרענה לכהן' אי נמי משום תרומה טמאה ביד כהן דלמא משכי לה לזרעה' ואתי בה לידי תקלה: **פלוגתא דר' מאיר ור' יהודה.** בקדושין (דף נב:): **ממון גבוה.** ולא קרינא ביה "בדיבו", ונבי תרומה מיתוקמא שהיתה פרה של ישראל שאסור להאכילה תרומה ואפילו אם דש בה כהן דתניא כהן שסכר פרה מישראל אע"פ שמזונותיה עליו לא יאכילנה כרשיני תרומה: **היכי דמי.** דליהוי מעשר קודש דישה: **כגון שהקדימו.** וקרא שם עליו בשבלין: [**ולר"י**]. כיון דשם מעשר עליו לר' יהודה נהי נמי דממון הדיוט הוא: **הא בני חומה.** שאסור לאכלו חוץ לחומת ירושלים **והיכי אתי לאו' דלא תחסום ודחי לאו' דלא תוכל לאכול בשעריך': כיון פאני.** היקף חיצון של ירושלים שהוסיפו עליו קרוי בית פאני וגרסה לי שהוא לשון כביסתה של עיר שונגל"א בלע"ז כדאמרינן פרק קמא (דף ט.) זה קנה חמור וכיון פגיה: **כאן במעשר דמאי.** דליתיה אלא מדרבנן הלוקח מעשר הארץ שחייבו להפרישם מעשר שני על הספק והעלוהו לירושלים: **אף הוא.** יוחנן כהן גדול במס' סוטה (דף מח:): **כיעל אם הוידוי.** של מעשר ואפילו של חברים שאין לומר "בערתי הקדש מן הבית וגם נתתיו ללוי" לפי שלא היו נותנים מעשר ראשון ללוי כהלכתו דרחמנא אמר ללוים וקנסינהו עזרא וטה לתתו לכהנים: **וגזר על דמאי.** בלוקח מעשר הארץ שיפרישם הכל מספק מפני שהטבל עון מיתה חוץ מן התרומה שלא גזר להפרישה ולא גזר על הדמאי לפי שאלה בכל גבול ישראל ורואה שהם מזלזלין במעשרות ולא היו מפרישין אלא תרומה גדולה: **תרומת מעשר.** שהלוי מפרישם לכהן מעשר מן המעשר והוא קרוי תרומה ואסור כתרומה: **ומפרזם.** חולי מעיים וקורין לאותו ריולי"ר מוליאה רעי לגול כמיס **והתניין קשין לה: תסוס פרתי ודוש בה.** דישה שלך: **אמירה לנכרי שבת** ומגנחין

והדשות במעשר ובתרומה היו עובר משום לא תחסום. פי' בקונטרס דסתם דישן לא הוי תרומה ומעשר שאין רגילות להיות תרומה ומעשר אלא אחר מירות תימה דא"כ אפילו הן חולין מתוקנים לא יעבור אפילו מתוקנים קודם מירות וגרלה דטעמא משום דכתיב דישו דמשמע הראוי לו ומעשר ממון גבוה הוא ותרומה ממי לישראל אסור ליתן לפני בהמתו ואפילו כהן דוקא כרשיני שהוא מאכל בהמה מותר להאכיל ולא חמין משום הפסד תרומה וכן דרים בהדיא במעילה (דף יג. ותס ד"ה מאי) מדישו גבי הא דתנן וכן פרה לא תאכל כרשיני הקדש: **גידולי** מעשר חולין. דלא שייך למיגזר שמא יסמא בידו ויבער בטומאה דלמה יסמא כיון שיכול לפרותו ואפילו לקוח בכסף מעשר שנטמא דאינו נפדה לרבי יהודה לא גזרו על גידולין דליהוו מעשר כיון דעיקר מעשר יש לו פדיון: **כאן** במעשר דלשון דמיקרי "דישו" לר' יהודה אינו עובר חוץ לחומה כדפריך בסמוך והא בעי חומה כדאיתא, ותימה הלא אי לאו דעך היה אוכל פועל מעל הקדש כי היכי דשרי מעל חבירו ולא הוי גזל וה"ל אין לן למימר דשרי חוץ לחומה דהא לרבי יהודה ממונו הוא ויכול לקדש בו האשה אפילו חוץ לחומה כדמשמע בקדושין (דף נב:): וי"ל דאפילו הכי (לא) קרינן ביה דישו אלו ולא של רעך דה"ל אמרינן בסוף פרק חלק (סנהדרין דף קיא:) דלכולי עלמא לא מיקרי "שלה" גבי עיר הנדחת ופטורה מן החלה דלא מיקרי "עריסותיכם":

והיכי דמי כשהקדימו בשבלין תימה דמאי אילטריך לפרושי הכא היכי דמי דעד השתא נמי הוי מיירי בהכי דהא בגידולי מעשר ליכא לאוקמה כלל:

אמר להו תניתוה רבי שמעון בן יוחאי אומר. וכבר לא פליגי עליה במאי דמפרש טעמא משום דמעלי לה: **חסום** פרתי ודוש בה. פירוש ודוש בתבואתי דמרויח באמירה לנכרי דבתבואתי נכרי פשיטא דשרי כיון שאין ישראל נשכר בחסימה אלא אדרבה מפסיד כמו שפשיטא שאותר לומר לנכרי אכול נבלה ומהאי טעמא נמי מותר לומר לנכרי בשבת הילך בשר ובשל לגרוך כשאין מוטל עליו לזונו דאין מרויח באותה אמירה כלום ומיהו אמר ר"י דלא דמי לאומר לנכרי אכול נבלה דלא שייך התם אמירה לנכרי שהישראל עצמו יכול ליתן נבלה בפיו אבל הכא אותו דבר שאומר לנכרי לעשות הוא אינו יכול לעשות כמו לבשל או לחסום ומירושלמי דהנזקין גבי מחזיקין ידי נכרים בשביעית דקאמר א"ל תרום בה מבחוץ ואנא נסיבנא לה מיגך בתר שביעית אומר ר"י דאין ראיה דבשביעית ותולם לפי שהתחיל כבר לחרוש מפני דרכי שלום: **אבל** הכא דאיסור לא שרי. אע"ג דבמס' מו"ק (דף יב.) אמרינן "דבשביעית ותולם של מועד אסור אמירה לנכרי התם משום דשבת ויו"ט חדא מילתא היא ויוגזרו אטו שבת: **דגנבין** לה ארמאי. בשאלתות דרב אחאי "מפרש שהיו קוברין דיגר בכים של בהמה בחזקה והנכרי נוטל הדיגר ותולם הכים ומסרסו, ולשון "גנבין" לה לא משמע הכי אלא בחין לגנוב רק הדיגר:

מה א ב מיי' פי"ג מהל' שכירות הלכה ד ופי' בהשגות ובמ"מ סמג לאוין קפד עוש"ע ח"מ סי' שלח סעיף ח ושיין בהג"ה:

מו ג ד מיי' שם הלכה ג עוש"ע שם סעיף ה:

מז ח מיי' שם הל' ד ה:

מח ו מיי' פי"ח מהל' תרומות הלכה כח:

מט ז מיי' פ"ו מהלכות מעשר הלכה ז סמג עשין קלה:

נ ח מיי' פ"ו מהלכות מעשר שני הלכה טו:

נא ט מיי' שם פ"ג הלכה י"ז:

נב י מיי' פי"ג מהלכות שכירות הלכה ד ה:

נג כ מיי' פי"ח מהלכות מעשר שני הלכה יב:

נד ל מיי' פ"ט מהלכות מעשר הלכה ח סמג עשין קלה:

נה ם מיי' פי"ג מהלכות שכירות הלכה ד ה:

נו נ מיי' שם הלכה ג סמג לאוין קפד טור ש"ע ח"מ סי' שלח סעיף ז

נז ס מיי' פ"ו מהלכות שבת הלכה ח סמג לאוין סה טוש"ע ח"מ סי' מז סעיף כ:

נח ע מיי' פ"ג מהל' שכירות הלכה ג סמג לאוין קפד עוש"ע ח"מ סי' שלח סעיף ו:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה בים פאני. היקף חיצון. עי' סנהדרין י"ד ע"ב בכל"י ד"ה בים פאני ומנחות עח ע"ב ד"ה חוץ לחומת: **תוס'** ד"ה אבל וכו' וגזרו אטו שבת. עי' ר"ה דף כד ע"ב תוס' ד"ה שאני ומיין בנ"ח רישם הלכות בלאים:

נוסח מאיאה ג' מקורות הגאונים בדינו דאין לא תחסום בקצר הדעות א) בתרומה ב) מאירות

מהנה

"לא קיא" "טעמא לסתלו" בדינו דתרומה

"טעמא לסתלו" בדינו מעשר

מהנה

טאלות בדינו לא תחסום

נוסח

מנו לחסום פרה הגהות הב"ח (א) גמ' ר"מ דאמר מעשר שני ממון: (ב) שם ולר' יהודה הא כל"ל ואות ו' נמחק:

נוסח

אמירה לנכרי בגוזר דאיסור לא תחסום

מהנה

נסיונות להבין דאסור אמירה לנכרי בדינו לא תחסום אדרבה טריא דין איסור לאו

---

* נלע"ד דאמאי אמרינן הוי אלא מאחרת ליתר מעיר אלא ב' בלא מעיר ובאמת הוי בלא מעיר ב' בלא מעיר ... ודוקא אחרת דאמאי דאמרינן הוי אלא מאחרת ר"ל דבלא מאחרת אמרינן הוי אלא מאחרת ... "ואמרינן ודוקא" דאמאי דאמרינן הוי אלא מאחרת ... בתוספות אלא אחרת

* נלע"ד דאין נקרא "דישו" אלא בפסוק "לא תחסום שור בדישו"

* נלע"ד בלא חומת חולין דאין איסור אם מלאכת בעיר בכתובות ל' נכרי ובאמת יש לבנו שיין דבר בדיניה דגזל ל' ודרות מאמר "נכרי בדיר של ישראל אינו עובר משום בל תחסום" ר"ל דבר בדיר